

Filmy śląskich reżyserów

Perła w koronie - Kazimierz Kutz

- rok powstania: 1971 r.
- aktorzy: Łucja Kowolik, Olgierd Łukaszewicz, Jan Englert, Franciszek Pieczka
- Akcja filmu toczy się w sierpniu 1934 roku w polskiej (tj. wschodniej) części Górnego Śląska. Kopalnia węgla kamiennego „Zygmunt”, należąca wciąż do niemieckich przedsiębiorców, ma zostać zlikwidowana. Górnicy pod przywództwem Huberta Sierszy, w obawie o utratę pracy, ogłaszają strajk okupacyjny. Młody górnik Jaś, mąż i ojciec, pomimo obaw zostaje ze strajkującymi kolegami. Nieugięty zarząd kopalni chce zbyć strajkujących, obiecując ugodę z przywódcami strajku, jeśli górnicy opuszczą teren kopalni. Jednak na wieść o strajku przed terenem kopalni wiecują rodziny górników, wśród nich były powstaniec śląski Erwin. Siersza wysłał Grudnioka, członka komitetu strajkowego do Warszawy z prośbą o interwencję rządu polskiego. Grudniok jednak informuje Erwina po swym powrocie, że rząd nie może wpłynąć na właściciela kopalni, który jest Niemiec.

W akcie desperacji górnicy ogłaszają strajk głodowy. Ponieważ dyrekcja kopalni nie godzi się na ustępstwa, policja próbuje zaprowadzić porządek, tłumiąc demonstrację rodzin strajkujących. Jednakże górnicy przekazują zarządowi jasny komunikat, iż nie wyjdą z kopalni, nawet gdyby została ona zalana. Ostatecznie dyrekcja godzi się na ustępstwa. Ubrudzeni, wyczerpani górnicy wychodzą na powierzchnię, po czym podpisują ugodę z dyrekcją. Strajkujących pod kopalnią witają stęsknione rodziny. Skrajnie wycieńczony Jaś w swojej chałupie zmywa z siebie osad węgielny z pomocą oddanej mu żony Wichty

Sól ziemi czarnej - Kazimierz Kutz

- rok powstania: 1969 r.
- aktorzy: Olgierd Łukaszewicz, Jan Englert, Jerzy Bińczycki, Jerzy Cnota, Wiesław Dymny, Bernard Krawczyk
- Akcja filmu rozgrywa się w czasie drugiego powstania śląskiego, w roku 1920. Wychowany w patriarchalnej rodzinie Gabriel, najmłodszy z siedmiu braci Basistów, zamierza wziąć udział w powstaniu tak jak jego starsi bracia. Wyprasza u ojca zgodę na uczestnictwo w zrywie. Ojciec udziela swoim synom błogosławieństwa do walki, wymierzając im razy dyscypliną.

Rozpoczyna się walka, w której ginie jeden z braci Basistów. Gabriel, pośpiesznie przenosząc brata do kościoła, upada pod ciężarem martwego ciała. Ucieka przed Niemcami przez zakrystię, gdzie zastaje niemiecką sanitariuszkę mierzącą do niego z karabinu. Wpatrując się w nią, odbiera jej broń i ucieka, jednak zakochany w niej pragnie ujrzeć dziewczynę jeszcze raz. W tym celu przemyka w przebraniu do siedziby niemieckiego dowództwa i szpitala, gdzie spotyka się z nią ponownie.

Trwają walki. Gabriel wraca do powstańców, którzy szykują się do odparcia kontrataku ze strony Niemców. Powstańcom atakowanym przez niemiecką piechotę i wozy pancerne przybywa z pomocą Polak z Krakowa, młody porucznik Sowiński, który przywozi ze sobą armatę. Przez pewien czas odpiera ataki nieprzyjaciela, lecz ginie od zbłąkanej kuli. Powstańcy wycofują się, lecz zostają otoczeni przez Niemców, którzy urządzą masakrę Ślązaków. Gabriel również zostaje ranny, lecz sanitariuszki wynoszą go na noszach pod granicę niemiecko-polską, gdzie czekają nań trzej pozostali ocalali bracia

Paciorki jednego rózańca - Kazimierz Kutz

- rok powstania: 1979 r.
- aktorzy: Augustyn Halotta, Marta Straszna, Ewa Wiśniewska, Franciszek Pieczka
- Film opowiada o sprzeciwie zasłużonego, emerytowanego górnika wobec akcji wyburzania osiedla domków górniczych i przesiedlaniu mieszkańców do postawionych w ich miejscu budynków z wielkiej płyty. Zdjęcia wykonano w kolonii domków górniczych na osiedlu Giszowiec, które w tym czasie miał spotkać dokładnie taki sam los. Dlatego też film początkowo miał problemy z cenzurą

Śmierć jak kromka chleba - Kazimierz Kutz

- rok powstania: 1994 r.
- aktorzy: Janusz Gajos, Jerzy Trela, Jerzy Radziwiłowicz, Mariusz Benoit
- Katowice, noc z 12 na 13.12. 1981 roku. Jednostki wojskowe zajmują strategiczne punkty miasta. Grupa zomowców, rozbijając związkową ochronę, wyciąga z mieszkania przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w kopalni Wujek Jana Ludwiczaka. Wiadomość szybko dotarła do kopalni. Górnicy początkowo zaskoczeni, wkrótce reagują spontanicznym protestem. Tej samej nocy trzech górniczy przychodzą do proboszcza, aby odprawił mszę na terenie kopalni. Następnego dnia 13.12 proboszcz szykuje się na mszę do kopalni, w tym samym czasie słucha komunikatu o wprowadzeniu stanu wojennego. 14.12. w zakładzie wybucha strajk. Pojawiają się kolejne postulaty: odwołać stan wojenny, uwolnić wszystkich internowanych, przestrzegać porozumień jastrzębskich. Żaden z nich nie spełnia się. 15.12 .do górników dociera wiadomość o strzałach w kopalni Manifest Lipcowy (dziś Zofiówka) w Jastrzębiu-Zdroju. Sprowadzony późnym wieczorem do kopalni ks. proboszcz odmawia z górnikiemmi częstąkę różańca. Nie odprawia mszy, bo atmosfera jest już napięta. Modlitwę przerywa alarm, który okazuje się fałszywy. 16.12. na teren kopalni wjeżdża wojsko polskie i ZOMO. Rozpoczyna się walka. Wojsko i milicja sięga po broń. Ginie 9 górników

Młyn i krzyż - Lech Majewski

- rok powstania: 2010 r.
- aktorzy: Rutger Hauer, Michael York, Charlotte Rampling, Joanna Litwin
- Akcja filmu rozgrywa się w 1564 roku, w którym Bruegel namalował swoje dzieło. *Umownie, w granicach jednego dnia, rekonstruowane są zdarzenia, jakie złożyły się na obraz finalny, znany z Drogi krzyżowej*. Tłem historycznym jest czas ucisku politycznego i religijnego Niderlandów. Pod rządami hiszpańskich Habsburgów, którzy wyznawali katolicyzm, dochodziło do krwawego zwalczania reformacji.

Jedną z głównych postaci filmu jest młody mężczyzna, mieszkaniec wsi, który ginie męczeńską śmiercią za głoszenie herezji. Na drugim planie ukazana jest droga krzyżowa Chrystusa. Widz obserwuje ją z perspektywy Pietera Bruegla tworzącego swój obraz, a także jego przyjaciela i mecenasa Nicolaesa Jonghelincka oraz matki Marii.

Angelus - Lech Majewski

- rok powstania: 2001 r.
- aktorzy: Jan Siodlaczek, Jacenty Jędrusik, Grzegorz Stasiak, Andrzej Mastalerz
- Fabuła filmu w luźny sposób nawiązuje do historii Grupy Janowskiej, działającej na Śląsku.
- Mistrz przekazuje prorocstwo swoim uczniom, członkom gminy okultystycznej. Według niego po trzech znakach (wielka wojna, czerwona zaraza i wielki grzyb) danych ludzkości, w Ziemię uderzy śmiercionośny promień z Saturna. Wybucho II wojna światowa, następnie władzę w Polsce przejmują komuniści, wreszcie członkowie gminy dowiadują się o katastrofie, którą ma wywołać uderzenie promienia z Saturna. Lokalizują nawet miejsce uderzenia – Komitet PZPR. Namaszczony na następcę Mistrza Teofil wierzy, że świat może uratować ofiara niewinnego młodzieńca.

Wojaczek - Lech Majewski

- rok powstania: 1999 r.
- aktorzy: Krzysztof Siwczyk, Dominika Ostałowska
- Film biograficzny o życiu Rafała Wojaczka. Do dziś pozostała po nim legenda romantycznego poety - straceńca i buntownika. Kontestatora małej stabilizacji i peerelowskiego "piekła dnia powszedniego". Film nie opowiada jednak biografii poety, skupia się raczej na scenach, obrazach i gestach, które budowały jego legendę. A więc nie fakty są tu ważne a mity. Czy to nie wszystko jedno, gdy chodzi o kogoś, kto żył tak, jak pisał, i pisał tak, jak żył? Oglądamy więc nadwrażliwego, rozchwianego psychicznie młodego człowieka, który tworzy wiersze, podejmuje próby samobójcze, wywołuje skandale, obnażając się publicznie, nadużywa alkoholu, wszczyna burdy, wychodzi z restauracji przez okno, wybijając ciałem szybę i zachłannie uprawia miłość z pielęgniarką ze szpitala psychiatrycznego. Wciąż ucieka, wciąż coś goni. Dopóki żyje. Film zachowuje klimat poezji Wojaczka i przejmująco oddaje tragizm tej postaci.

Pręgi - Magdalena Piekorz

- rok powstania: 2004 r.
- aktorzy: Michał Żebrowski, Jan Frycz, Agnieszka Grochowska, Waław Adamczyk
- Film opowiada o życiu młodego mężczyzny, Wojciecha Winklera, na którego zachowanie i charakter silny wpływ miały doświadczenia z młodości, kiedy był bity przez ojca.

Akcja filmu rozpoczyna się w 1984 roku. 13-letni Wojtek jest wychowywany przez ojca, matka zmarła przy porodzie. Andrzej (ojciec) chce, by Wojtek wyrósł na "prawdziwych ludzi", jednak próbuje to osiągnąć za pomocą kar. Wojtek jest przeciętnym chłopcem, lecz w przeciwieństwie do kolegów, jest okrutnie karany za wybryki.

Pewnego dnia Wojtek ucieka z domu.

Druga część filmu rozgrywa się w czasach współczesnych. Wojciech jest już dorosły i samotnie mieszka w małym mieszkaniu. Podczas pobytu w Tatrach poznaje Tatianę, która proponuje, by ich znajomość zmieniła się w związek. Wojciech nie jest jeszcze na to gotowy. Nadal ciężą na nim wspomnienia z dzieciństwa.

Ikar. Legenda Mietka Kosza - Maciej Pieprzyca

- rok powstania: 2019 r.
- aktorzy: Dawid Ogrodnik, Cyprian Grabowski
- Opowieść o życiu i karierze Mieczysława Kosza, wybitnie uzdolnionego ociemniałego pianisty, który pod koniec lat 60. XX w. stał się objawieniem na polskiej scenie jazzowej.

Jesteś Bogiem - Leszek Dawid

- rok powstania: 2012 r.
- aktorzy: Marcin Kowalczyk, Dawid Ogrodnik, Tomasz Schuchardt
- Film o grupie Paktofonika, która zmieniła oblicze polskiego hip-hopu. Obraz koncentruje się na historii Magika, Rahima i Fokusa, którzy za sprawą takich utworów, jak słynny "Jestem Bogiem", stali się głosem pokolenia młodych Polaków ostatnich kilkunastu lat.

Bibliografia:

- culture.pl “Wojaczek”
- wikipedia.pl
- filmweb.pl